

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๕

วันที่ ๓๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ประธานรัฐสภา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในฐานะสมาชิกรัฐสภาให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๒ ว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ และตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ เดิม และให้ใช้ข้อความใหม่ว่า “เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วให้นำผลการเลือกตั้งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อมีประธานรัฐสภาแล้ว ให้ส่งบัญชีรายชื่อ

ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว” แทน เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง” ซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไขในกรณีที่การเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้นหรือในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ครบทุกเขตเลือกตั้ง เช่น มีเหตุการณ์ทุจริตการเลือกตั้ง จำเป็นต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในบางพื้นที่ หรือในบางพื้นที่ประสบภัยพิบัติประชาชนไม่สามารถออกมาใช้สิทธิได้เป็นพื้นที่กว้างหรือกรณีเกิดการจลาจล คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจประกาศเลื่อนการเลือกตั้งในพื้นที่ดังกล่าวออกไประยะหนึ่งจนกว่าเหตุการณ์จะคลี่คลายเป็นปกติได้ จึงกำหนดให้มีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งจำเป็นต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ส่วนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมาตรา ๑๓๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ โดยมีให้นำคะแนนที่ได้รับจากการเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้มีการเลือกตั้งใหม่มารวมคำนวณด้วย และให้นำวิธีการคำนวณตามมาตรา ๑๒๙ และมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หากปรากฏว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันถือว่าเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง และผู้นั้นไม่ได้รับการเลือกตั้ง หากมีการนำคะแนนที่ผู้สมัครผู้นั้นได้รับไปรวมคำนวณเพื่อจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้พรรคการเมืองที่ผู้นั้นสังกัดไปแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณเพื่อหา

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองใหม่โดยมิให้นำคะแนนที่ผู้สมัครดังกล่าวได้รับไปรวมคำนวณด้วย และให้นำความในมาตรา ๑๒๙ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังจากพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๑๒๘” วรรคสี่ บัญญัติว่า “ให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับแก่กรณีที่มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างด้วยเหตุอื่นใดนอกจากเหตุตามวรรคหนึ่งก่อนพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไปด้วยโดยอนุโลม” โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังจากพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๙๑” การยกเลิกมาตราดังกล่าวจึงขาดความเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ หากเกิดกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ด้วยเหตุสุจริตการเลือกตั้งเกิดขึ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ตัวร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กลับไม่มีข้อความใดที่ทำให้เกิดวิธีการในทางปฏิบัติ จึงมีลักษณะที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ อีกทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังกล่าว ตราขึ้นโดยขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๒ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๑) กำหนดให้ที่ประชุมรัฐสภาต้องเร่งดำเนินการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่ารัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑ เพราะเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญที่รัฐสภาต้องเร่งรีบดำเนินการเป็นกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดของหลักการหรือกลไกสำคัญของรัฐธรรมนูญในเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจสอบและถ่วงดุลทางการเมือง หรือกำหนดกลไกการดำเนินงานขององค์กรที่มีความสำคัญ แต่หากได้ใช้ความพยายามดำเนินการอย่างเต็มที่แล้วไม่สามารถดำเนินการตามกรอบเวลาจึงให้กลับไปใช้ร่างตามมาตรา ๑๓๑ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายที่ไม่มีกฎหมายสำคัญใช้ แต่มิได้มุ่งหมายให้ใช้เป็นเทคนิคในการทำให้กฎหมายตกไป แต่กระบวนกรตรากฎหมายร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเหตุการณ์ที่ควรสงสัยว่า สมาชิกพรรคการเมือง

ใช้วิธีการถ่วงเวลาการประชุม ด้วยการจงใจให้การประชุมรัฐสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ไม่ครบองค์ประชุมจนประธานที่ประชุมต้องสั่งปิดการประชุม ทำให้รัฐสภาไม่สามารถพิจารณากฎหมายให้เสร็จในกรอบเวลาที่กำหนด รวม ๔ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๑๑ (ที่ถูกคือครั้งที่ ๑๒) เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๑๒ (ที่ถูกคือครั้งที่ ๑๓) เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ และครั้งที่ ๑๓ (ที่ถูกคือครั้งที่ ๑๔) เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ เป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในกรอบเวลา ๑๘๐ วัน ทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกรรมาธิการต้องตกไปในวาระที่สอง ถือเป็นกฏตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเป็นกรกระทำที่ผิดข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๔ ที่กำหนดให้สมาชิกและกรรมาธิการต้องอุทิศเวลาให้แก่การประชุม โดยคำนึงถึงการตรงต่อเวลาและต้องไม่ขาดการประชุมโดยไม่จำเป็นเว้นแต่ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุสุดวิสัย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ในประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ หรือไม่ นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ ให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ (๑) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑ ...” การที่สมาชิกรัฐสภาไม่แสดงตนเข้าร่วมประชุมรัฐสภาทำให้องค์ประชุมไม่ครบจนประธานที่ประชุมต้องสั่งปิดการประชุม รวม ๔ ครั้ง ทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญแล้วและอยู่ระหว่างแปรญัตติไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จสิ้นภายในกรอบเวลา ๑๘๐ วัน ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑ อันเป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ นั้น ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อไม่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ มีใช้ร่างที่เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๑ จึงเป็นร่างกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ ส่วนการที่สมาชิกรัฐสภาไม่แสดงตนเข้าร่วมประชุมจนเป็นเหตุให้องค์ประชุมรัฐสภาไม่ครบ ต้องปิดการประชุมนั้น เป็นการดำเนินการตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ในการประชุมรัฐสภาเอง และจะมีการกระทำขัดข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือไม่ยอมเป็นเรื่องของรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรเอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จึงตราขึ้นโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒

ส่วนประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ หรือไม่ นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ” มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง ให้นำคะแนนของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่ได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น” มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง” และมาตรา ๙๔ บัญญัติว่า

“ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังจากพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๙๑” ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา ๑๒๘ เดิม และใช้ข้อความใหม่ มาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง เป็น “เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลรวมคะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่ทุกพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทั้งประเทศ (๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยหนึ่งร้อย ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน (๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ ให้นำคะแนนรวมจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เฉพาะส่วนที่เป็นจำนวนเต็มคือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ (๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ที่เป็นเศษโดยไม่มีจำนวนเต็มและพรรคการเมืองที่มีเศษหลังจากการคำนวณตาม (๓) พรรคใดเป็นหรือมีเศษจำนวนมากที่สุด ให้ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยคน (๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้าในลำดับใดมีเศษเท่ากันและจะทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเกินจำนวนหนึ่งร้อยคน ให้ตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีเศษเท่ากันจับสลากตามวันและเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน” วรรคสอง เป็น “ให้ถือว่าผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับตามผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นจนครบจำนวน แต่ต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้ส่งสมัคร จำนวนที่ยังขาดอยู่ให้เป็นไปตามมาตรา ๘๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” และมาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา ๑๒๙ เดิม โดยใช้ข้อความใหม่เป็น “มาตรา ๑๒๙

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๒๘ แล้ว และคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง” เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคสอง บัญญัติให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ บัญญัติการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองไว้แล้ว ซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๓ ได้บัญญัติให้ใช้มาตรา ๑๒๘ ใหม่อันเป็นการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อแล้ว ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ จึงสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคสอง มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ เพราะข้อความเดิมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๐ เป็นกรณีใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใบเดียวกัน มิได้แยกต่างใบกัน เมื่อมีการต้องเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการเลือกตั้งใหม่มีผลทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อเพราะต้องใช้บัตรใบเดียวกัน แต่เมื่อเป็นแบบละหนึ่งใบ หากมีการต้องเลือกตั้งใหม่ดังกล่าวจะแยกได้ว่าเป็นการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือต้องเลือกใหม่ทั้งสองแบบ ซึ่งทำให้คณะกรรมการเลือกตั้งแต่ละแบบไม่เกี่ยวข้องกันดังเช่นแบบบัตรใบเดียวดังกล่าว มีผลคณะกรรมการแยกจากกันโดยตรงชัดเจนแน่นอนว่าเป็นคณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งเท่าใดและแบบบัญชีรายชื่อเท่าใด สามารถนำคณะกรรมการแต่ละแบบไปดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ได้ โดยมีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ สอดคล้องรองรับการดำเนินการแล้ว ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔

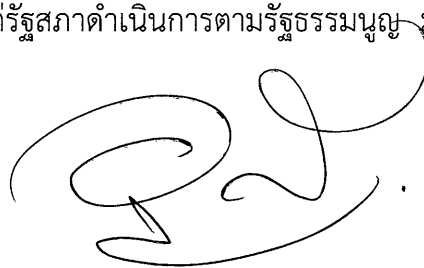
ส่วนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ ที่ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ โดยมีได้มีบทบัญญัติใหม่นั้น เนื่องจากการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จะต้องคำนึงถึงข้อความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๓ เพราะเหตุผลในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ เดิม มาจากต้องการให้มีสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีจำนวนมากกว่าเดิม และลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้น้อยลง คือ แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจากจำนวนสามร้อยห้าสิบคนเป็นจำนวนสี่ร้อยคน และแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคนเป็นจำนวนหนึ่งร้อยคน เพื่อให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากขึ้น ส่วนแบบบัญชีรายชื่อมิได้ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่จึงต้องลดจำนวนลง ดังนั้น จำนวนแบบบัญชีรายชื่อจึงต้องมีสัดส่วนพึงมีของจำนวนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง คือ มีจำนวนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมากแล้ว อาจได้แบบบัญชีรายชื่อน้อยลงหรืออาจไม่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๓ บัญญัติเกี่ยวกับจำนวนพึงมีและพึงได้รับ ซึ่งจำนวนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีสัดส่วนสัมพันธ์กับแบบบัญชีรายชื่อดังกล่าวโดยตรง เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ไม่ว่าจะเป็นแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือทั้งสองแบบพร้อมกันในหน่วยหรือเขตเลือกตั้งใดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ หรือไม่ต้องเลือกตั้งใหม่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ หากใช้บังคับตามมาตรา ๒๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้แล้ว ย่อมไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ บัญญัติไว้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ การไม่ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ นี้ มีตัวอย่างที่เห็นได้จากการบังคับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๕ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสำลี รักสุทธี ผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ทำให้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่างลง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีรายชื่อลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างโดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง คือ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง แต่จนปัจจุบันนี้ไม่ปรากฏว่ามีการประกาศให้ผู้ใดเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยที่ไม่ปรากฏว่าไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีรายชื่อที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่างลงที่จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่แต่อย่างใด เพราะแม้ว่าผู้ถูกร้องขณะนั้นจะเป็นสมาชิกพรรคภูมิใจไทยก็ตาม แต่ตามข้อเท็จจริงที่มีได้ปรากฏในสำนวนคดีดังกล่าวว่า เดิมนายสำลี เป็นสมาชิกพรรคอนาคตใหม่แล้วมาเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวเนื่องจากพรรคอนาคตใหม่ถูกศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) เพื่อมิให้สิ้นสุด

สมาชิกภาพภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ดังนั้น บัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองอื่นนอกจากพรรคอนาคตใหม่ที่ถูกยุบพรรคการเมืองยังคงมีอยู่ โดยต้องพิจารณาว่าลำดับต่อจากบัญชีรายชื่อพรรคอนาคตใหม่นั้นเป็นบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ซึ่งอาจเป็นพรรคการเมืองที่ยังไม่ได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมาก่อน หรือเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมาแล้ว แต่ยังไม่ครบตามจำนวนพึงมีที่จะได้รับตามเกณฑ์คำนวณพึงมีแล้วแต่กรณี ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยห้าสิบคนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ เดิมบัญญัติไว้ โดยมีวิธีคำนวณตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ แม้ปัจจุบันจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรก ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในระหว่างที่ยังมิให้นำบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้มาใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้บทบัญญัติของมาตราดังกล่าวก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัตินั้นยังคง นำมาใช้บังคับต่อไป” จึงยังอยู่ในเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ (๒) เพราะมิใช่กรณี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ ที่เกิดจากการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่เป็นกรณี มาจากผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่วันเลือกตั้งวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ การไม่เลื่อนผู้มีชื่อในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับดังกล่าว ย่อมทำให้ ผู้มีชื่อดังกล่าวเสียสิทธิที่ควรได้รับ และศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๕ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ ให้ยุบพรรคไทยรักธรรม เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคมีกำหนด สิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ซึ่งมีผลให้นายพีระวิทย์ เรืองลือตลภาค หัวหน้าพรรค ไทยรักธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักธรรม สมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ต้องเลื่อนชื่อผู้มีลำดับถัดไปของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต่อจากผู้มีชื่อ ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๕ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ เช่นเดียวกัน หากมีการใช้บังคับตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ ย่อมมีผลต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อขึ้นอีก จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ แต่การขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าว แม้จะทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ ก็ตาม มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ ยังคงอยู่ และใช้ดำเนินการได้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ รัฐสภาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๒) ได้ต่อไป ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔

จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๕ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๒๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ แต่รัฐสภาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ (๒) ได้ต่อไป

(นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ